

Nižší soudy nepovolily zápis dodatku k firmě kupce jednotlivce »stavitel«.

Nejvyšší soud žádosti vyhověl.

Důvody:

Účelem věcného dodatku »stavitel« ke znění firmy je bližší označení osoby majitele firmy po případě závodu a má jím býti zejména vyznačena činnost živnostenského podnikání, k němuž majitel firmy nabyl zvláštního oprávnění. Takový dodatek je dle poslední věty čl. 16 obch. zák. dovolen, pokud je ovšem pravdivý, neboť i v tomto směru platí zásada pravdivosti. Že navrhovatel nabyl koncese stavitelské se stanovíštěm v A. a že je stavitelem, prokázal potvrzením okresního úřadu. Dodatek »stavitel« nesměřuje tedy nijak k oklamání zákazníků, aniž sleduje cíl čistě reklamní. Není proto rozhodnutí nižších soudů, které tento dodatek nepřipustily, v souladu se zákonem.

Čís. 15738.

V § 32, odst. 3, zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z. není stanovena průpadná lhůta k uplatnění nároku z porušení povinnosti vzniklé p o dostavení se pojistné příhody.

Pojistitel jest oprávněn domáhati se vrácení pojistné náhrady vyplacené pojistníkovu postupníkovi jen tehdy, když byl postupník nepoctivým příjemcem postoupené pohledávky v době postupu a v době vyplacení této pohledávky.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1937, Rv I 549/35.)

Žalující pojišťovna sjednala s pojistníkem, jenž byl u ní pojištěn proti požáru, po dostavení se pojistné příhody smír, podle něhož se mu zavázala vyplatiti částku v zažalované výši. Při stanovení výše této částky byl vzat zřetel na výši škody, jak ji udal pojistník. Pojistník poté postoupil svoji pohledávku ze smíru žalovanému, jemuž byla také skutečně žalující pojišťovnou vyplacena. Poněvadž pojistník uvedl při zjištění škody žalující pojišťovnu v omyl nesprávnými údaji o předmětech požárem zničených, a to vědomě tím, že tvrdil o různých věcech, které skutečně nezhořely, že byly ohněm zničeny, byl uznán vinným přestupkem podvodu. Bylo prokázáno, že předměty, o nichž pojistník neprávem udával, že zhořely, mají cenu 671 Kč. Dovolávajíc se průpadní doložky stanovené čl. 19 všeob. poj. podmínek a tvrdíc, že mu platila indebite, poněvadž pojistník, ztrativ na základě průpadní doložky jakýkoliv nárok z pojistné smlouvy, nemohl jej postoupiti žalovanému, domáhá se žalující pojišťovna na žalovaném vrácení vyplacené částky. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Ustanovení § 32 zákona o pojišťovací smlouvě č. 501/1917 ř. z. jedná o průpadných doložkách, nikoli o promlčení a v něm uvedené lhůty k uplatnění nároků pojišťovny jsou lhůty průpadné (§ 1449, prvá věta obč. zák.). Otázkou promlčení nelze se proto zabývatí na podkladě § 32 uvedeného zákona, nýbrž jest řešiti jen otázku, zda žalobkyně pozbyla zažalovaného nároku proto, že jej uplatnila v průpadné lhůtě jednoho měsíce, uvedené v § 32, odstavec 1, zákona č. 501/1917 ř. z. Ustanovení § 32, odst. 1 a 2, jedná o následcích porušení závaznosti, kterou měl splniti pojistník před dostavením se pojistné příhody, kdežto ustanovení odst. 3 § 32 se týká následků porušení závaznosti, kterou byl povinen pojistník splniti po dostavení se pojistné příhody. V souzeném případě jde o porušení závaznosti vzniklé po dostavení se pojistné příhody, jde tedy o případ odstavce 3 § 32 a odvolací soud důvodně vyslovil, že v tomto případě není stanovena žádná průpadná lhůta k uplatnění zažalovaného nároku. Dovolatel se mylí, odůvodňuje-li svůj opačný názor poukazem na str. 117 komentáře Dr. Ehrenzweiga »Die Rechtsordnung der Vertragsversicherung« z roku 1929, poněvadž výklady tam uvedené se týkají odstavců 1 a 2 § 32 uvedeného zákona, o něž však v souzeném případě nejde.

Než přes to není nárok žalobkyně důvodný. K průkazu zažalovaného nároku opřecného o ustanovení § 1431 obč. zák. musila by žalobkyně tvrditi a dokázati předpoklady tohoto ustanovení, že totiž omylem plnila něco, na co neměl žalovaný jako postupník pojistného práva. Uznala-li pohledávku vůči žalovanému za správnou tím, že mu ji zaplatila, bylo na ní, aby dokázala, že žalovaný byl nepoctivým přejímatelem pohledávky a že mu proto nevznikla pohledávka ani podle § 1396, druhá věta, obč. zák. (srv. obdobná rozhodnutí č. 6689 a 12726 Sb. n. s.). Z výsledků průvodního řízení nelze dospěti k nepochybnému závěru, že žalovaný v době, kdy mu pohledávka byla postoupena a kdy mu žalobkyně pojistnou hodnotu vyplatila a tím správnost jeho pohledávky uznala, byl nepoctivým přejímatelem pohledávky. Neboť, i když byly nalezeny při domovní prohlídce u žalovaného některé věci důkladně ukryté pod senem a pod podlahou seníku, není přece nijakého důvodu pro předpoklad, že žalovaný o nich věděl anebo při průměrné opatrnosti věděti musil v době postupu pohledávky a v době, kdy pojišťovna vůči žalovanému uznala jeho pohledávku tím, že mu ji dne 20. ledna 1932 zaplatila, neboť jen tato doba je rozhodující (srv. rozh. č. 5588 Sb. n. s.). První trestní oznámení (T 368/32) došlo okresního soudu v Ž. dne 12. prosince 1931, avšak obsahovalo pouze oznámení o požáru a nenásledoval žádný soudní úkon až do 13. března 1932, kdy byli slyšeni jako obvinění pojistník a Marie Z. (manželka žalovaného), kteří byli zatčeni dne 12. března 1932. Ze zprávy o zatčení ze dne 13. března 1932 není zřejmé, kdy bylo konáno četnické šetření u manželů Z. a kdy byla u nich provedena domovní prohlídka. Neplyne tedy z toho, že žalovaný mohl dne 20. ledna nebo dříve míti podezření o nekalém úmyslu pojistníkově, a nejde tu tedy o žádné skutečnosti, z nichž by byl

mohl žalovaný do doby vyplacení pojistné hodnoty podle §§ 326 a 363 obč. zák. čerpati podezření, že pojistník uschoval u žalovaného věci, o nichž uvedl pojišťovně, že zhořely.

Že žalovaný měl za pojistníkem pohledávku 10.500 Kč, bylo nižšími soudy zjištěno, postup pohledávky byl proveden v advokátní kanceláři Dr. K. a ten převzal i pojistnou hodnotu. Jediné to, že pojistná hodnota byla vyšší nežli pohledávka žalovaného, nevzbuzuje ještě podezření nepoctivosti žalovaného, když nebyly jinak zjištěny skutečnosti, jež by odůvodňovaly závěr, že žalovaný jednal v dorozumění s pojistníkem aneb že o jeho jednání věděti mohi a že mu chtěl takovým způsobem dopomoci aspoň k onomu rozdílu obou pohledávek. Podle zásady vyslovené v § 328, druhá věta obč. zák. platí v pochybnosti domněnka o poctivosti držitele a nelze proto na podkladě zjištěného skutkového stavu pokládati žalovaného za nepoctivého příjematele pohledávky. Jest proto dovolání s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 4 c. ř. s. důvodné.

Čís. 15739.

Zaručil-li se rukojmí za úročný dluh, týká se jeho závazek úroků od doby uzavření smlouvy rukojemské.

Vykladací pravidla § 1353 obč. zák. platí také pro rukojmí a plátce.

Námítku liknavosti věřitelovy podle § 1364 obč. zák. může uplatnit i rukojmí a plátce.

Rukojmí se nezprošťuje svého závazku pouhou námítkou liknavosti věřitelovy, nýbrž musí svůj nárok na náhradu škody, vzniklý jemu ztrátou postihu proti hlavnímu dlužníku, namítati zápočtením a prokázati jej číselně. Jde o samostatný nárok rukojmího, který může uplatnit proti věřiteli buď žalobou nebo námítkou zápočtení proti žalobě věřitelově o splnění rukojemské smlouvy.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1937, Rv I 257/35.)

Žalující Spořitelní a záložní spolek (kampelička) poskytl Prokopu P-ovi podle dlužního úpisu ze dne 1. dubna 1928 zápůjčku ve výši 30.000 Kč a ten se zavázal, že »z poskytnuté zápůjčky bude platiti 5 $\frac{3}{4}$ % úroků počínaje dnem 1. dubna 1928 a že jistinu i úroky splatí dne 31. října 1928, 31. října 1929, 31. října 1930 a 31. října 1931 po 7.500 Kč. Kdyby splátku na jistinu nebo úroky včas nezaplatil, byl povinen platiti ode dne splatnosti do dne zaplacení úroky z prodlení. Celá zbývající část zápůjčky i s příslušenstvím stává se prodlením ihned splatnou.« K tomuto závazku přistoupili žalovaní Josef Č. a Václav C. podpisem dluhopisu jako rukojmí a plátci. Pohledávka žalujícího ústavu nebyla však ani splácena, ani úrokována ve smluvených lhůtách a byla teprv na podzim roku 1929 v pozemkové knize na nemovitostech dlužníkůvých zajištěna, ale při exekučním prodeji majetku hlavního dlužníka vyšla na prázdno. Žalující ústav se proto domáhá jejího zaplacení na rukojmích a plátcích, kteří proti žalobě namítli mimo jiné liknavost ža-